

Žalobce vystavěl na příkaz Karla G. st. dům a zůstal mu Karel G. st. za provedení tohoto díla dlužen zažalovaný obnos. Dům ten byl převeden postupní smlouvou na syna Karla G. st., Karla G. ml. a jeho ženu Barboru (žalované). Žalovaní namítli proti žalobě jednak, že zažalována pohledávka je nedospělou, poněvadž má prý žalobce dodělati některé menší práce, jednak že sporu vadí zahájená rozepře ohledně téže pohledávky, vedená proti Karlu G. st. Žalobě bylo vyhověno soudy v š e c h t ř í s t o l i c, n e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů :

Dovolatelé vytýkají, že odvolací soud neprávem posuzoval jako nepřipustnou novotu jejich námitku, že podle § 891 třetí věty obč. zák. po podání žaloby může věřitel žalovati solidárního dlužníka jen, upustil-li od podané již žaloby proti druhému solidárnímu dlužníkovi. Tato obrana žalovaných, ač již v řízení první stolice plně byla přednesena s poukazem na žalobu podanou svého času žalobcem proti Karlu G. st. a pak ponechanou v klidu, byla sice oděna před soudem první stolice v námitku pře zahájené. To však nezbavilo soud povinnosti přezkoumati tuto námitku i s hlediska práva hmotného, totiž s hlediska § 891 třetí věty obč. zák., neboť soud musí samostatně posouditi, kterému zákonnému ustanovení jest podřaditi skutkové okolnosti stranou přednesené. Věcně však výtku dovolatelů opodstatněna není. Předpis § 891 věta třetí obč. zák. není hmotněprávním ustanovením, nýbrž obsahuje procesuální předpis, odpovídající procesnímu právu v době vydání občanského zákona platnému, jenž však byl zrušen článkem 1 odst. 2 uvoz. zák. k c. ř. s. (srov. zejména Tilsch: Der Einfluss der Zivilprozessrechte auf das materielle Recht, II. vyd., str. 219 a násl., pak rozh. Gl. U. n. ř. čís. 2934, 3804, a čís. 866 sb. Nowakovy, pak Ehrenzweig System 1928 II/1 str. 95, Stubenrauch k § 891, Klang komentář II/2 str. 293 a j.). Poukaz k § 1154 obč. zák. není na místě, ježto tu nejde o smlouvu služební, nýbrž o smlouvu o dílo. Poukazují-li dovolatelé k tomu, že dílo nebylo dokončeno, jest je odkázati k § 1168 obč. zák., podle něhož přísluší podnikateli smluvený plat, když byl ochoten plniti — což v souzeném případě nižší soudy zjistily — a zabránily-li mu v tom okolnosti, jež se sběhly na straně objednatelově, což se stalo, protože nepodala druhá smluvní strana žalobci potřebné stavební hmoty a nesejde pak na tom, zda ve sporu prohlásil žalobce svou ochotu, že dílo dokončí.

Čís. 14368.

Zrušení služebního poměru vedoucích úředníků sanovaných spořitelén výpovědí jim udělenou ve smyslu čl. XXXV a XLIX zák. čís. 54/32 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 10. května 1935, Rv I 33/35.)

Srov. Úr. sb. čís. 1911.

Žalobce byl zaměstnán jako vedoucí úředník u F. spořitelny. Podkladem jeho služební smlouvy byla služební pragmatika sjednaná mezi

Svazem německých spořitelén a Svazem bankovních a spořiteléních úředníků v Č. S. R. Plat jeho řídil se podle schématu vydaného Svazem čl. spořitelén. Podle tohoto schématu měl žalobce dostávat na služném od 1. ledna 1934 měsíčně 4.750 Kč předem. F. Spořitelna, která byla v roce 1933 sanována, splynula fusí dne 2. prosince 1933 se žalovanou Okresní spořitelnou F. Dne 14. listopadu 1933 dostal žalobce Svazem čl. spořitelén výpověď služebního poměru a nebylo mu služné ode dne 1. ledna 1934 vypláceno. Žalobce neuznal danou mu výpověď, poněvadž prý mu nebyla dána způsobem předepsaným služební pragmatikou, totiž po předcházejícím disciplinárním řízení, a namítl, že se ani výbor spořitelny na výpovědi neusnesl. Jest dále názoru, že zákon ze dne 21. dubna 1932 čís. 54 sb. z. a n. se nevztahuje na služební poměry vedoucích úředníků spořitelén, případně, že spořitelna jest podle tohoto zákona oprávněna snížit nepřiměřeně vysoké služební požitky vedoucích svých úředníků, nikoliv však zrušit služební jejich poměr a žádá proto, by mu žalovaná vyplatila jeho služební požitky za dobu od 1. ledna 1934 do 30. června 1934. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky nižších soudů a uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody :

Podle čl. XLIX zák. čís. 54/32 sb. z. a n. platí ustanovení čl. XXXV obdobně i pro »jiné« ústavy v čl. XLIX jmenované, mezi nimi zvláště pro spořitelny. Z doslovu zákona plyne nade vší pochybnost, že odchylky v druhém a třetím odstavci dotčeného článku XLIX uvedené (pod a), b) se týkají jen obdobného použití § 17 b) zákona čís. 239/24 sb. z. a n. ve znění čl. XXVII zák. čís. 54/32 sb. z. a n. a nikoli též čl. XXXV cit. zákona. Opak neplyne z materiálií. Podle vládního návrhu (tisk. 1622 posl. sněmovny N. S. R. z roku 1932) mělo býti vládě vyhrazeno (čl. XLVII návrhu), by nařízením zásady stanovené mezi jiným v čl. XXXV obdobně rozšířila na podmínky uvedené v § 2 pod. b) až d) zák. čís. 239/24 sb. z. a n. V důvodové zprávě jest to odůvodněno tím, že pro podstatnou odlišnost právní formy dotčených ústavů od útvaru akciové společnosti nelze dobře v rámci osnovy podrobně provést odchýlné řešení a proto, že se to vyhrazuje nařizovací cestě. Ústavně-právní výbor poslanecké sněmovny přesunul čl. XLVII vládní předlohy jako čl. XLIX v doslovu, jak byl též uzákoněn (tisk. 1647/32 posl. sněm.). Ve zprávě ústavně-právního výboru senátu N. S. (tisk. 723/32) bylo doličeno, že smyslem vládního návrhu, jakož i usnesení poslanecké sněmovny na podkladě zprávy jejího ústavně-právního výboru jest, umožniti jednak snížení příslušného počtu vedoucích funkcionářů, jednak umožniti snížení jejich nadměrných služebních požitků, a na jiném místě mluví tato zpráva výboru o tom, že požadavek, aby bylo s velkou opatrností postupováno při praktickém použití ustanovení čl. XLIX, totiž při případných výpovědích vedoucích úředníků ústavů a podniků, při výplatě odbytných a stanovení pensijních požitků těmto osobám příslušejících, jest plně odůvodněn úvahou, že se v lidovém peněžnictví a v jiných ústavech ve smyslu čl. XLIX nevyskytuje v důsledku zavedené systemisace služeb-

ních míst a výše zaměstnaneckých platů ani přílišný počet vedoucích úředníků, ani nadměrná výše jejich služebních požitků. Není tedy opodstatněn názor, že u sanovaných spořitelen jest pouze přípustno snížení nadměrných platů vedoucích úředníků a nikoli též zrušení jejich služebních poměrů výpovědí jim udělenou ve smyslu čl. XXXV a XLIX cit. zák. Čl. XLIX zákona vyslovuje též pro spořitelny platnost článku XXXV, který v odstavci třetím ustanovuje, že služební poměry členů představenstva, vedoucích úředníků a zaměstnanců vůbec, jímž byla udělena prokura, lze v období tří let poté, co představenstvu banky (obdobně tedy spořitelně) bylo doručeno vyrozumění o poskytnutí podpory, zrušiti koncem kalendářního čtvrtletí po předcházející šestinedělní výpovědi bez ohledu na ustanovení jakýchkoliv a s kýmkoliv sjednaných služebních úmluv a že kdo z nich vystoupil ze služeb banky, ať na výpověď banky nebo na výpověď vlastní, má proti bance nejvýš nárok na tříměsíční služební plat bez vedlejších požitků, ovšem bez újmy zákonných nároků na odpočivné a jiné zaopatřovací požitky podle právních předpisů o pensijním pojištění zaměstnanců. Z tohoto doslovu zákona jest zřejmo, že smlouvy s uvedenými zaměstnanci jsou zrušitelné bez ohledu na ustanovení jakýchkoliv úmluv, což znamená, že dispositivní jinak norma § 20 zák. o obch. pom. čís. 20/1910 ř. z. má míti pro tuto skupinu zaměstnanců platnost normy velící (srov. důvodovou zprávu tisk. 1622/32 posl. sněm. str. 64). Žalobce nemůže se tedy odvolávat na ustanovení smlouvy, podle níž jeho pracovní poměr může býti vypovězen toliko po předchozím disciplinárním řízení na podkladě disciplinárního nálezu. Byl-li služební poměr zrušen výpovědí, má zaměstnanec po dni zrušení jen nárok na odbytné, bylo-li takové smluvně ujednáno, případně na odpočivné. Tyto nároky byly zdůrazněny a zvlášť upraveny ve druhé větě třetího odstavce čl. XXXV zákona čís. 54/32 sb. z. a n., a nelze schváliti názor dovolatelův, že by zaměstnanci, jehož poměr byl předčasně zrušen přesto, že s ním byla smluvně ujednána delší výpovědní lhůta nebo výpověď úplně vyloučena, mělo se tímto ustanovením dostat jakési náhrady za škodu vzniklou mu výpovědí podle zákona. Jakékoliv úmluvy o výpovědi nemají podle zákona platnost. Naproti tomu zůstávají v platnosti smlouvy, upravující nároky po rozvázání služebního poměru, avšak zákon obmezuje požitky v nich stanovené nejvýše na tříměsíční služební plat, ovšem bez újmy zákonných nároků na odpočivné a jiné zaopatřovací požitky podle právních předpisů o pensijním pojištění zaměstnanců (viz zprávu ústavně-právního výboru senátu N. S. tisk. 723 ai 1932 str. 8 v doslovu »při případných výpovědích vedoucích úředníků, dále při výplatě odbytných a stanovení pensijních požitků těmto osobám podle jejich služebních smluv přináležejících...«). Podle § 12 čís. 5 stanov bývalé F. spořitelny bylo spořitelnímu výboru vyhrazeno propustiti úředníky a zaměstnance spořitelny nebo je dáti do výslužby. V zasedání výboru jmenované spořitelny ze dne 6. listopadu 1933 bylo usneseno, že se uděluje svazu čsl. spořitelén zmocnění, by žalobci dal výpověď ke dni 31. prosince 1933, má-li to svaz za vhodné v zájmu spořitelny; dále, že svaz žádá a zmocňuje, aby záležitost ředitele H. (žalobce) podle svého uvážení jménem spořitelny vyřídil. Podle § 25 zákona čís. 302/20 sb. z. a n. jsou spořitelny povinny podrobiti se opatřením a výzvám svazu čsl. spořitelén, který je mimo jiné povolán, by sledoval a hájil zájmy spo-

lečné spořitelárnám (§ 24 lit. c) cit. zákona). Podle stanov F. spořitelny (§ 12 čís. 5) bylo právo výpovědi úředníkům ovšem vyhrazeno jejímu výboru, avšak, hledí-li se k svrchu uvedeným ustanovením zákona čís. 302/20 sb. z. a n., nutno výbor spořitelny pokládati za oprávněna svěřiti v příčině žalobcova služebního poměru vhodná opatření svazu čsl. spořitelén. Když se tak stalo a dozorčí a revidující orgán (svaz) uznal na zrušení tohoto poměru výpovědi, byl výbor spořitelny nucen se tomu podrobiti a proto byl služební poměr žalobcův rozvázán výpovědí svazem za spořitelnu mu danou, ovšem za předpokladu, že žalobci byla dána výpověď orgánem svazu k tomu podle jeho stanov oprávněným. Svaz československých spořitelén vypověděl na žádost F. spořitelny žalobci služební poměr ke dni 31. prosince 1933. Žalobce uplatňoval v odvolání, že mu výpověď byla udělena členem ředitelství svazu Dr. N. a to bez předchozího usnesení podle stanov povolaného a oprávněného orgánu svazu a nabídl o tom důkazy, jež nebyly provedeny. Byl-li výpovědi, o níž jde, pověřen svaz a měl-li svaz při tom postupovati podle svého uvážení v zájmu F. spořitelny, nešlo o pouhé sdělení výpovědi, na níž se již usnesla spořitelna, nýbrž o právní jednání svazu, jež mohlo se platně státi jen orgánem právnické osoby svazu k tomu podle stanov povolaných. Stanovy svazu čsl. spořitelén byly uveřejněny nařízením vlády Čsl. republiky ze dne 27. července 1920 čís. 477 sb. z. a n. a orgány svazu, jejich obory a rozsah oborů jsou uvedeny v § 7 tohoto nařízení. Podle § 20 je k zastoupení svazu na venek povoláno ředitelství, a čeho třeba k platnosti jeho usnesení, je stanoveno v § 19 téhož vlád. nař. Bude tedy nutno, aby nabídnuté důkazy byly provedeny a bylo zjištěno, došlo-li k platnému usnesení ředitelství svazu o výpovědi žalobce a bylo-li mu toto usnesení sděleno ředitelem N. nebo jiným způsobem. Kdyby jmenovaný ředitel N. žalobci dal výpověď bez platného usnesení ředitelství, tedy neoprávněně, nebyl by ní zrušen pracovní poměr žalobcův a byl by žalobou uplatňovaný nárok odůvodněn. Věc není tedy zralá k rozhodnutí.

Čís. 14369.

»Vysazením z práce« zaniká nárok zaměstnancův na dovolenou, když doba, po kterou zaměstnanec v tom kterém roce pro »vysazení z práce« nekonal službu, dosáhla nebo překročila dobu dovolené stanovenou v § 17 zák. o obch. pom.

(Rozh. ze dne 10. května 1935, Rv I 742/35.)

Žalobce byl zaměstnán u žalované jako vrtmistr a šachtmistr více než 15 let. Tvrdě, že mu příslušela podle § 17 zák. o obch. pomocnících dovolená třínedělní, že však ve skutečnosti obdržel dovolenou osmidenní, domáhá se zaplacení náhrady za tento rozdíl mezi dovolenou, kterou skutečně obdržel a na kterou měl nárok, a to za léta 1931—1933. *Procesní soud* uznal podle žaloby. *Důvody*: Žalobce konal vyšší neobchodní služby, neboť mimo ruční práce měl vyšší zodpovědnost,